KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 24.4.2007
KOM(2007) 210 v konečném znění

SDĚLENÍ KOMISE RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU

o provádění směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES ze dne 25. května 1999 o některých aspektech prodeje spotřebního zboží a záruk na toto zboží, včetně analýzy důvodů pro zavedení přímé odpovědnosti výrobců za vady.

ÚVOD

Část I tohoto sdělení podává zprávu o provádění směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES ze dne 25. května 1999 o některých aspektech prodeje spotřebního zboží a záruk na toto zboží.

Část II zkoumá důvody pro zavedení přímé odpovědnosti výrobců za vady do právních předpisů EU.

OBSAH

ÚVOD 2
Část I – Zpráva o provádění 4
1. Úvod 4
2. Oblast působnosti a definice – článek 1 4
3. Soulad se smlouvou – článek 2 5
4. Práva spotřebitele – článek 3 6
5. Právo postihu – Článek 4 8
6. Lhůty – čl. 5 odst. 1 8
7. Oznamovací povinnost – čl. 5 odst. 2 8
8. Důkazní břemeno – čl. 5 odst. 3 9
9. Záruky pro spotřebitele – článek 6 9
10. Závaznost – čl. 7 odst. 1 a 2 9
11. Použité zboží — čl. 7 odst. 1 10
12. Závěry 10
Část II – přímá odpovědnost výrobců 10
13. stávající vnitrostátní právní předpisy 10
14. Možný dopad 11
15. Závěry 11

PŘÍLOHA I 13

PŘÍLOHA II 16

ČÁST I – ZPRÁVA O PROVÁDĚNÍ

1. ÚVOD

Všechny členské státy provedly směrnici Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES ze dne 25. května 1999 o některých aspektech prodeje spotřebního zboží a záruk na toto zboží[1] (dále jen „směrnice“) do vnitrostátního práva (viz příloha I). V tomto dokumentu (dále jen „zpráva“) Komise podává zprávu o provedení směrnice a zkoumá důvody pro zavedení přímé odpovědnosti výrobců za vady jak stanoví článek 12.

Zpráva nezkoumá provedení směrnice ve vnitrostátním právu Bulharska a Rumunska. Nicméně prováděcí předpisy sdělené těmito členskými státy, jak je stanoveno ve smlouvě o přistoupení[2], jsou uvedeny v příloze I.

Zpráva také zkoumá, jak členské státy využívají možnosti zavést lhůtu, do které je spotřebitel, který zjistí nějakou vadu, povinnen oznámit to prodávajícímu, jak vyžaduje čl. 5 odst. 2. Komise rovněž publikovala Zelenou knihu o přezkumu spotřebitelského aquis (dále jen „zelená kniha)[3]. Zde Komise představila řadu průřezových témat k veřejné konzultaci. Mezi těmito tématy jsou otázky týkající se mezer a nedostatků v právních předpisech, které Komise zjistila během přezkumu spotřebitelského acquis[4], včetně těch, které vyplývají ze směrnice. Komise vyzývá všechny zúčastněné strany, aby se vyjádřily.

Při hodnocení provedení směrnice do vnitrostátního práva Komise často využívala překladů. Některé problémy, na které zpráva upozorňuje, mohou být způsobeny překlady.

2. OBLAST PŮSOBNOSTI A DEFINICE – ČLÁNEK 1

Definice „*spotřebitele*“ a „*prodávajícího*“ jsou stanoveny nejen v této směrnici, ale také v jiných právních předpisech Společenství, které se týkají ochrany spotřebitele. O problémech vyplývajících z odlišných definic pojednává zelená kniha.

Definice „*výrobce*“ v čl. 1 odst. 2 písm. d) nepůsobila žádné zvláštní problémy. Většina členských států se vcelku věrně držela znění směrnice. Nicméně právní předpisy České republiky a Polska je zapotřebí vyjasnit. Dánsko, Řecko a Švédsko nesdělily Komisi provedení této definice. V případě Lotyšska byla definice rozšířena také na osoby, které opravují zboží za účelem dalšího prodeje.

Oblast působnosti směrnice je určena definicí „*spotřebního zboží*“ v čl. 1 odst. 2 písm. b). Stejný článek stanoví výjimky pro zboží, které se prodává na základě výkonu rozhodnutí nebo jiných soudních opatření, pro vodu a plyn, nejsou-li stáčeny v omezeném objemu nebo v určitém množství a pro elektrickou energii. Členské státy provedly tuto definici do svých právních předpisů různým způsobem. Řada členských států se směrnicí řídila, zatímco jiné nepoužily tuto výjimku a použily příslušné právní předpisy na veškeré movité zboží.

---

1 Úř. věst. L 171, 7.7.1999, s. 12.
2 Úř. věst. L 157, 21.6.2005, s. 11.
3 KOM(2006) 744 v konečném znění.
4 Příloha II uvádí seznam směrnic které se přezkoumávají.

Rakousko a Portugalsko navíc použilo příslušné právní předpisy rovněž na prodej nemovitostí spotřebitelům. Řecko a Slovinsko nesdělily provedení této definice.

Článek 1 odst. 4 rozšiřuje oblast působnosti směrnice na smlouvy o dodání spotřebního zboží, které je nutno sestavit nebo vytvořit. Toto ustanovení bylo ve většině členských států provedeno správně. Nicméně, provedení v Řecku a České republice nejsou v souladu s čl. 1 odst. 4 a je zapotřebí je vyjasnit. Maďarsko a Litva neprovedly rozšíření působnosti směrnice. Pojem spotřebitelská smlouva v jejich vnitrostátních právních předpisech však lze interpretovat jakožto zahrnující také zboží, které je nutno sestavit nebo vytvořit. Lotyšské a Slovinské provedení směrnice se vztahuje na služby a z toho důvodu je výslovné provedení tohoto článku zbytečné. Estonsko ve svých právních předpisech stanovilo podmínky pro zboží, které je nutno sestavit, a provedení čl. 1 odst. 4 v této zemi se tudíž jeví jako užší než ve směrnici.

Podle čl. 1 odst. 3 mohou členské státy stanovit, že pojem spotřební zboží nezahrnuje *„použité zboží, které je prodáváno ve veřejné dražbě, při níž mají spotřebitelé možnost se osobně účastnit prodeje“*. Finsko, Francie, Německo, Maďarsko a Spojené Království této možnosti využily. Španělsko zavedlo omezenější výjimku, kde se odkazuje pouze na „administrativní dražby“ Dánsko, Itálie a Švédsko této možnosti nevyužily, namísto toho omezily zodpovědnost prodávajících za toto zboží prodávané ve veřejných dražbách.

Česká republika, Dánsko, Francie, Řecko, Maďarsko, Slovinsko, Španělsko a Švédsko neposkytly Komisi definici záruky v čl. 1. odst. 2 písm. e). Ve Finsku, Lotyšsku a Polsku se tato definice zdá být nedostatečná a je zapotřebí ji vyjasnit. Německo a Portugalsko rozšířily definici na další záruky poskytované spotřebitelům.

3. SOULAD SE SMLOUVOU – ČLÁNEK 2

Článek 2 sbližuje vnitrostátní právní předpisy o rozporu zboží se smlouvou. Prodávající je povinen předat spotřebiteli zboží, které je v souladu s kupní smlouvou (čl. 2. odst. 1). Článek 2 odst. 2 stanoví předpoklad pro soulad zboží se smlouvou, jestliže zboží vyhovuje požadavkům uvedeným v bodech a) až d). Při kontrolách provedení tohoto článku se ukázalo, že se zde všeobecně vyskytují některé problémy. Byly zjištěny některé rozpory mezi směrnicí a prováděcími právními předpisy. Řecko, Lotyšsko, Malta, Nizozemsko, Portugalsko, Slovinsko a Spojené Království regulovaly tyto požadavky negativním způsobem (tj. o zboží se předpokládá, že není v souladu s kupní smlouvou, pokud nesplní určité normy); jiné členské státy neformulovaly své vnitrostátní předpisy jako předpoklady (např. Rakousko). V obou případech vnitrostátní právní předpisy správně reflektují směrnici. V německých právních předpisech se zřejmě nepovažují kritéria pro shodu za kumulativní ale spíše jsou seřazena podle pořadí priorit, což je zapotřebí vyjasnit. Vyjasnění je také zapotřebí ze strany Slovenska, které zřejmě nevyužilo pojmu souladu zboží se smlouvou.

Při provedení čl. 2 odst. 2 písm. a) – d) nevznikly žádné vážné problémy. Nicméně, je nutné vyjasnit právní předpisy některých členských států. Slovinsko zavedlo omezení předpokladu souladu se smlouvou pokud jde o bod a) týkající se vzorků nebo vzorů a Česká republika neuvádí výslovně vzorky nebo vzory. Pokud jde o bod 2 písm. b), podle právních předpisů Itálie, Lotyšska, Malty, Slovinska a Švédska je prodávající zavázán příslušným účelem, ke kterému se má zboží hodit, i když s ním výslovně nesouhlasil. Naopak Německo, Nizozemsko a Španělsko stanoví, že jasný souhlas s tímto jedinečným účelem musí být ve smlouvě zahrnut.

Pokud jde o čl. 2 odst. 2 písm. c) a d), nejsou právní předpisy několika členských států dostatečně jasné a mohly by proto být vykládány způsobem, který není vždy v souladu se směrnicí. Například dánské provedení výslovně nestanoví, že vyjádření výrobce nebo jeho zástupce by se měla brát v úvahu při posuzování rozumného očekávání spotřebitele a v případě Slovinska není zmíněn zástupce výrobce. A nakonec – některé členské státy přidaly dodatečné požadavky ohledně toho, za jakých podmínek se předpokládá, že je spotřební zboží v souladu se smlouvou – například Kypr, který požaduje dostupnost náhradních dílů, příslušenství a specializovaných techniků.

Článek 2 odst. 3 uvádí okolnosti, za jakých může být prodávající zproštěn odpovědnosti za rozpor zboží se smlouvou. Většina členských států jej provedla správně. Některé se rozhodly změnit toto ustanovení (např. Rakousko a Řecko) způsobem, který není méně příznivý pro spotřebitele. Švédsko neoznámilo provedení tohoto článku.

V některých členských státech se okamžik, kdy si spotřebitel musí uvědomit rozpor se smlouvou, aby mohl za něj být prodávající zodpovědný, liší od směrnice, a to v neprospěch spotřebitelů. Ani rakouské, ani polské právní předpisy tento okamžik vůbec nezmiňují, což by mohlo vést k interpretacím nepříznivým pro spotřebitele. V případě Lucemburska spotřebitel nemůže napadnout vady, kterých si byl vědom nebo si jich měl být vědom v okamžiku dodání zboží. Výsledkem je, že pokud spotřebitel zboží okamžitě neodmítne, mohl by ztratit všechna práva v případě zjevných vad, které měl odhalit.

Většina členských států věrně provedla čl. 2 odst. 4 o osvobození prodávajícího od odpovědnosti za veřejná vyjádření. Řada členských států (např. Česká republika, Řecko a Slovinsko) využila článku o minimální harmonizaci a provedla pouze některá nebo žádná z kritérií pro osvobození od odpovědnosti. Portugalské právní předpisy vyžadují další vyjasnění, jelikož umožňují stranám smlouvy omezit odpovědnost prodávajícího smluvním ujednáním.

Výklad čl. 2 odst. 5, který stanoví, že nesprávná montáž a chyby v návodu k montáži se rovnají rozporu zboží se smlouvou, nepůsobil žádné zvláštní problémy a uvedený článek byl doslovně proveden většinou členských států. Jiné členské státy (např. Dánsko a Spojené království), provedly toto ustanovení nepřímo, což vyvolává otázku, zda byla směrnice přiměřeně provedena. Litva a Slovinsko své prováděcí předpisy Komisi nesdělily.

4. PRÁVA SPOTŘEBITELE – ČLÁNEK 3

Článek 3 poskytuje spotřebitelům některá práva vůči prodávajícímu v případě rozporu zboží se smlouvou („právní záruku“) zavedením smluvní odpovědnosti prodávajícího vůči spotřebiteli za jakýkoliv rozpor se smlouvou, který existuje v okamžiku dodání zboží. Směrnice neuvádí definici dodání ani se nezabývá otázkou přenosu rizika. Všechny členské státy stanovily tuto odpovědnost. Nicméně některé vnitrostátní právní předpisy se odchýlily od směrnice pokud jde o okamžik, který je rozhodující pro posouzení rozporu se smlouvou. Například podle lotyšských právních předpisů by mělo být zboží v souladu se smlouvou v okamžiku „prodeje“, zatímco maďarské právní předpisy používají pojem „okamžik plnění“. Je zapotřebí vyjasnit, zdali tyto pojmy odpovídají směrnici. Podle finských právních předpisů by měl být soulad se smlouvou posuzován v okamžiku přenosu rizika, k čemuž by v některých případech mohlo dojít před dodáním zboží (např. pokud se kupující opozdí s vyzvednutím zásilky). Švédsko nesdělilo žádné prováděcí předpisy k tomuto ustanovení. Otázkou možné definice pojmu „dodání“ v rámci EU se zabývá zelená kniha.

Obecně ustanovení čl. 3 odst. 2 a 5 nepůsobila žádné zvláštní problémy; většina členských států věrně provedla ustanovení o zjednání nápravy stanovená směrnicí. Nicméně některé členské státy využily článku o minimální harmonizaci a zavedly varianty ve prospěch spotřebitelů. V Řecku, Litvě, Portugalsku a Slovinsku[5] si mohou spotřebitelé volně vybrat mezi všemi prostředky pro zjednání nápravy. V některých jiných státech je výběr spotřebitele více omezen, ale přesto širší, než jak stanoví směrnice (viz níže). Finsko zavedlo dodatečná práva pro spotřebitele umožňující mu/jí provést nápravu rozporu zboží se smlouvou sám/sama a odepřít zaplacení. Švédské právní předpisy rovněž obsahují tuto možnost. Naopak v případě Litvy se zdá, že připouští pouze dva prostředky pro zjednání nápravy pokud jde o potravinové výrobky.

České provedení zřejmě neposkytuje spotřebiteli právo přiměřeného snížení ceny nebo odstoupení od smlouvy, jestliže prodávající neprovedl opravu nebo náhradní dodání zboží bez značných obtíží pro spotřebitele. V případě Slovenska nejsou poskytnuty spotřebiteli žádná přímá práva, jestliže prodávající nezjednal nápravu v přiměřené lhůtě.

Ustanovení čl. 3 odst. 3 používá kritérium „poměrnosti“ k určení, zda je prodávající povinen přijmout určité zjednání nápravy požadované spotřebitelem. To způsobilo problémy s interpretací. Není jasné, zda se kritérium poměrnosti vztahuje pouze na výběr mezi „opravou“ a „náhradním dodáním“ nebo zda může zahrnovat také další prostředky pro zjednání nápravy (tj. snížení ceny a odstoupení od smlouvy). Některé členské státy se rozhodly vyjasnit působnost tohoto kritéria nebo zavedly varianty. Například německé provedení používá toto kritérium pouze u výběru mezi „opravou“ a „náhradním dodáním“ Právní předpisy Irska a Spojeného království výslovně stanoví, že v úvahu připadají všechny prostředky pro zjednání nápravy. Lucembursko a Česká republika neprovedly jednotlivé prvky kritéria poměrnosti, které směrnice stanoví.

Poslední odstavec čl. 3 odst. 3, který stanoví, že oprava nebo náhradní dodání zboží se musí uskutečnit v přiměření lhůtě a bez značných obtíží pro spotřebitele, byl proveden většinou členských států doslovně. Nicméně Slovinsko rozšiřuje ochranu stanovením určité lhůty, kdy musí prodávající vyhovět žádosti o jakékoli zjednání nápravy (maximálně 8 dnů). Polské a litevské právní předpisy neodkazují na obtíže pro spotřebitele a vyžadují další vyjasnění. Německo nesdělilo prováděcí předpis k tomuto ustanovení.

Zjednání nápravy musí být provedeno bezplatně a prodávající musí nést náklady vynaložené na zaslání zboží, vynaloženou práci a materiál (čl. 3 odst. 4). Tento požadavek spolu s definicí výrazu „bezplatný“ byl proveden většinou členských států správně. Nicméně některé členské státy se rozhodly neprovádět tuto konkrétní definici a stanovit pouze všeobecnou povinnost zjednat bezplatně nápravu (např. Česká republika a Švédsko). Německé právní předpisy stanoví, že v případech, kdy je spotřební zboží uvedeno do souladu se smlouvou prostřednictvím náhradního dodání zboží, může prodávající požadovat od spotřebitele kompenzaci za použití původně dodaného zboží, které se ukázalo být vadné. Zdá se, že tyto právní předpisy nejsou v souladu se směrnicí[6].

Podle čl. 3 odst. 6 nemá při nevýznamném rozporu se smlouvou spotřebitel právo odstoupit od smlouvy. Většina členských států toto omezení provedla. Jenom Česká republika,

---

5 Ve Slovinsku není odstoupení od smlouvy možné, pokud neměl prodávající alespoň rozumnou lhůtu k nabídnutí opravy.

6 Tímto tématem se zabývá ESD ve věci C-40406, (dočasně).

Estonsko, Portugalsko a Spojené království využily článku o minimální harmonizaci a rozhodly se umožnit spotřebiteli odstoupit od smlouvy i v případech nevýznamného rozporu se smlouvou.

5. PRÁVO POSTIHU – ČLÁNEK 4

Článek 4 stanoví, že konečný prodávající, jenž je odpovědný vůči spotřebiteli za rozpor se smlouvou, může uplatnit postih vůči předcházejícím prodávajícím ve smluvním řetězci, nebo vůči výrobci. Řada členských států věrně provedla toto ustanovení; většina z nich se při stanovení přesných podmínek a požadavků takového nároku odvolává na všeobecné smluvní právo (např. Rakousko a Portugalsko), zatímco ostatní se rozhodly přímo regulovat tento nárok v prováděcím předpisu (např. Maďarsko a Itálie). Nicméně mnoho členských států se rozhodlo spoléhat výhradně na všeobecné smluvní principy a neprovedly toto ustanovení (např. Dánsko a Spojené království). Oba tyto způsoby provedení jsou dostatečné, pokud neomezí práva konečného prodávajícího stanovené směrnicí. Slovinsko nesdělilo žádný prováděcí předpis.

6. LHŮTY – ČL. 5 ODST. 1

Prodávající má odpovědnost podle ustanovení článku 3 v případě, že se rozpor se smlouvou projeví ve lhůtě dvou let od okamžiku dodání zboží (čl. 5 odst. 1). Většina členských států toto ustanovení provedla doslovně. Další se rozhodly spoléhat na lhůty, které jsou všeobecně použitelné v jejich smluvním právu. Finsko (tři roky od dodání zboží), Irsko a Spojené království (obě země šest let). Nizozemsko provedlo dvouletou lhůtu omezení, která začíná okamžikem oznámení vady. V České republice existují různé možnosti v závislosti na druhu prodávaného zboží (spotřební zboží – dva roky, potraviny – 3 týdny, potravinářské zboží – 8 dní), což musí být vyjasněno. Portugalské právní předpisy se zřejmě dostaly pod úroveň ochrany stanovenou směrnicí a to stanovením nutnosti podat žalobu během 6 měsíců od okamžiku, kdy spotřebitel oznámí vadu prodávajícímu.

Jak stanoví bod 18 odůvodnění směrnice, řada členských států zavedla zvláštní pravidla pro prodloužení lhůty, během které je prodávající odpovědný, zatímco se snaží vadu odstranit (např. Belgie, Česká republika).

7. OZNAMOVACÍ POVINNOST – ČL. 5 ODST. 2

Směrnice umožňuje členským státům stanovit, že spotřebitel je povinen oznámit prodávajícímu uplatnění svých práv na zjednání nápravy při rozporu se smlouvou do dvou měsíců po zjištění tohoto rozporu – čl. 5 odst. 2.

V tomto ohledu všechny členské státy oznámily svá prováděcí opatření. Šestnáct z nich se rozhodlo stanovit oznamovací povinnost. Některé členské státy netrvají v některých případech na plnění tohoto závazku (např. Dánsko, Finsko – pokud prodávající jednal v rozporu s požadavkem spojeným se zásadou dobré víry nebo se dopustil hrubé nedbalosti; Itálie – pokud si byl prodejce vědom vady). Belgické právní předpisy stanoví odchylku, kdy strany smlouvy mohou určit existenci oznamovací lhůty, její délku (avšak ne kratší než 2 měsíce) a následky neoznámení. Slovenské právní předpisy stanoví, že spotřebitelé jsou povinni oznámit vadu „bez zbytečného prodlení“, což lze interpretovat jako kratší než dva měsíce.

Tyto členské státy se rozhodly shora uvedené možnosti nevyužít: Rakousko, Česká republika, Francie, Německo, Řecko, Irsko, Lotyšsko, Lucembursko a Spojené království.

8. DŮKAZNÍ BŘEMENO – ČL. 5 ODST. 3

Předpokládá se, že rozpor se smlouvou, který se projeví v průběhu šesti měsíců po dodání zboží, nastal již v okamžiku dodání, ledaže by tato domněnka byla neslučitelná s charakterem zboží nebo rozporem se smlouvou (čl. 5, odst. 3). Většina členských států toto ustanovení provedla správně. Některé využily článku o minimální harmonizaci a zavedly odchylky ku prospěchu spotřebitelů. Portugalsko prodloužilo trvání vyvratitelné domněnky ze šesti měsíců na dva roky; v Lucembursku, Polsku a Slovinsku se uvedený předpoklad použije v situacích, kdy je neslučitelný s charakterem zboží nebo rozporem se smlouvou. Litva nesdělila v tomto ohledu žádný prováděcí předpis.

9. ZÁRUKY PRO SPOTŘEBITELE – ČLÁNEK 6

Nad rámec požadavků stanovených právní zárukou může prodávající nebo výrobce nabídnout spotřebiteli dobrovolně obchodní záruku. Taková obchodní záruka splňuje základní požadavky stanovené článkem 6. Musí být právně závazná (čl. 6 odst. 1) a musí poskytovat spotřebiteli určité informace (čl. 6 odst. 2). Na přání spotřebitele musí mít záruka písemnou formu nebo být uvedena na jiném trvalém nosiči dat. Spotřebitel může uplatňovat obchodní záruku i při nesplnění požadavků na záruku uvedených ve směrnici

Vcelku byla tato ustanovení provedena doslovně nebo ve velmi podobné úpravě ve všech členských státech. Některé z nich se rozhodly doplnit právní předpisy směrnice ku prospěchu spotřebitelů. Například Malta stanovila další podstatná práva pro obchodní záruky a Estonsko stanovilo pravidla pro neplnění obsahu záruky. Maďarsko a Slovinsko používají i nadále závazné záruky a ustanovení o obchodních zárukách provedly pouze zčásti. Není zcela jasné, zda jsou v souladu se směrnicí. Provedení v České republice se jeví jako částečné a nedostatečné. Litva nesdělila žádné prováděcí předpisy k článku 6.

Ustanovení čl. 6 odst. 4 dovoluje členským státům požadovat, aby záruka byla vypracována v určitém jazyce. Této možnosti využily Kypr, Dánsko, Estonsko, Řecko, Maďarsko (pro závazné záruky), Itálie, Lucembursko, Malta, Polsko, Portugalsko, Slovinsko, Španělsko a Spojené království. Belgie spoléhá na právní předpisy, podle kterých se musí používat jazyk regionu, kde se se zbožím obchoduje.

10. ZÁVAZNOST – ČL. 7 ODST. 1 A 2

Podle čl. 7 odst. 1 jakákoli smluvní podmínka, sjednaná s prodávajícím před oznámením rozporu se smlouvou, na jejímž základě pozbývají práva zaručená touto směrnicí přímo nebo nepřímo platnosti, není pro spotřebitele závazná. Toto ustanovení bylo ve většině členských států provedeno věrně. Lotyšsko nesdělilo žádný prováděcí předpis.

Navíc podle čl. 7 odst. 2 spotřebitelé nesmí být zbaveni ochrany zaručené jim na základě této směrnice volbou rozhodného práva státu, který není členem Společenství. Toto ustanovení bylo provedeno ve většině členských států. Některé zavedly odchylky od definice „úzké souvislosti“ smlouvy s územím EU. Například Francie a Německo si vypůjčily položky z článku 5 Římské úmluvy o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy. Dánské právo

uvádí jakožto určující hledisko obvyklé bydliště spotřebitele. Česká republika, Lotyšsko a Slovinsko nesdělily žádná prováděcí opatření.

11. POUŽITÉ ZBOŽÍ — ČL. 7 ODST. 1

Druhá věta čl. 7 odst. 1 umožňuje členským státům stanovit, že v případě použitého zboží si prodávající nebo spotřebitel mohou sjednat smluvní podmínky nebo dohody, na jejichž základě prodávající odpovídá za vady zboží po kratší dobu (tato doba však nesmí být kratší než 1 rok). Této možnosti právní úpravy využily Rakousko, Belgie, Kypr, Česká republika, Německo, Maďarsko, Itálie, Lucembursko, Polsko, Portugalsko, Slovensko, Slovinsko a Španělsko.

12. ZÁVĚRY

Provedení směrnice do vnitrostátních právních předpisů vyvolává řadu problémů. Řada z nich může být způsobena mezerami v právní úpravě směrnice, ale jiné lze již v této fázi považovat za nesprávné provedení směrnice. Kontrola provedení směrnice odhalila důležité odchylky mezi vnitrostátními předpisy, což je důsledkem použití článku o minimální harmonizaci a různých možností právních úprav stanovených směrnicí. V současné době není jasné, do jaké míry tyto rozdíly ovlivňují správné fungování vnitřního trhu a důvěru spotřebitelů. Výsledek konzultace k zelené knize poskytne informace, které napomohou určit, zda existuje nutnost přezkoumání směrnice.

ČÁST II – PŘÍMÁ ODPOVĚDNOST VÝROBCŮ

13. STÁVAJÍCÍ VNITROSTÁTNÍ PRÁVNÍ PŘEDPISY

Směrnice umožňuje spotřebiteli nárokovat vůči prodávajícímu zjednání nápravy v případě rozporu zboží se smlouvou. Přímou odpovědnost výrobců směrnice nestanoví. Vyžaduje nicméně, aby Komise zkoumala důvody pro zavedení přímé odpovědnosti výrobců za vady a pokud to bude vhodné, aby předložila návrh. S cílem vymezit právní situaci v EU zaslala Komise členským státům dotazník, aby v tomto ohledu získala informace o jejich právních předpisech. Stejným dotazníkem se Komise snažila zjistit stanoviska členských států k dopadu, jaký by přímá odpovědnost výrobců mohla mít na úroveň ochrany spotřebitele a vnitřní trh. Podobný dotazník byl určen také zúčastněným stranám.

Ze 17 členských států, které na dotazník odpověděly, Belgie, Finsko, Lotyšsko, Portugalsko, Španělsko a Švédsko zavedly různé formy přímé odpovědnosti výrobců[7]. Podmínky, za jakých lze přímo uplatňovat nároky vůči výrobcům, se značně liší. Ve Finsku a Švédsku se může spotřebitel obrátit na kohokoli v distribučním řetězci, v Lotyšsku a Španělsku může spotřebitel předložit nárok pouze výrobci a dovozci; v Portugalsku se lze obrátit na výrobce a jeho zástupce. Ve Finsku, Lotyšsku a Švédsku může spotřebitel uplatnit jakýkoli prostředek pro zjednání nápravy, který směrnice dává k dispozici. V Portugalsku a Španělsku jsou jedinými možnými prostředky pro zjednání nápravy oprava a náhradní dodání. Ve Finsku a Francii musí navíc být nároky spotřebitele založeny na smlouvě uzavřené mezi výrobcem a

[7] Francie patrně stanoví přímou odpovědnost výrobců, ačkoliv na dotazník neodpověděla.

jeho smluvním protějškem v distribučním řetězci. Ve Španělsku může spotřebitel uplatňovat zjednání nápravy přímo vůči výrobci nebo dovozci, kdykoli je nemožné či neúměrné uplatňovat zjednání nápravy vůči prodávajícímu, např. tam kde prodávající zkrachoval nebo setrvale odmítá problém řešit. Podobně ve Švédsku může spotřebitel uplatnit přímou odpovědnost výrobců pouze v případě, kdy prodávající zkrachoval, ukončil/a podnikání nebo jej/ji nelze dohledat.

Některé členské státy, které nestanovily přímou odpovědnost výrobců, zvažují její zavedení (např. Maďarsko), nebo stanovily právní předpisy s podobným účinkem (např. Slovinsko).

14. MOŽNÝ DOPAD

Zúčastněné strany a členské státy mají odlišné názory, pokud jde o dopad přímé odpovědnosti výrobců na úroveň ochrany spotřebitelů a na vnitřní trh. Většina členských států a řada zúčastněných stran je toho názoru, že přímá odpovědnost výrobců skutečně nebo potenciálně zvyšuje ochranu spotřebitelů. Podle jejich názoru přímá odpovědnost výrobců poskytuje spotřebiteli právní ochranu v případě, že prodávající není schopen (nebo ochoten) vyřešit stížnost spotřebitele. Vytváří pro spotřebitele důležitou „bezpečnostní síť“. Některé členské státy mají za to, že výrobce je často lépe než prodávající schopen uvést zboží do souladu se smlouvou. Naopak menšina členských států a zúčastněných stran má za to, že přímá odpovědnost výrobců by nezvýšila ochranu spotřebitelů, ale spíše způsobila nejistotu ohledně použitelných právních předpisů a zpozdila by vyřešení stížností spotřebitele.

Názory členských států a zúčastněných stran ohledně možného dopadu přímé odpovědnosti výrobců na postoj spotřebitelů k přeshraničnímu nakupování se liší. Řada respondentů má za to, že přímá odpovědnost výrobců by byla pro spotřebitele povzbuzením pro nakupování přes hranice, jelikož by pro ně bylo jednodušší obrátit se na domácího zástupce výrobce, spíše než na prodávajícího v jiné zemi. Pro spotřebitele by bylo jednodušší určit výrobce zboží než prodávajícího, jelikož na etiketě je obvykle uveden výrobce. Naopak jiní respondenti zdůrazňují, že přímá odpovědnost výrobců by neovlivnila postoje spotřebitelů k vnitřnímu trhu, jelikož je ovlivňují převážně ekonomické faktory. Někteří respondenti navíc argumentují tím, že zavedení přímé odpovědnosti výrobců by mohlo ovlivnit rovnováhu mezi různými členy distribučního řetězce a vést prodávající k tomu, aby přesunuli vinu za závady na výrobce (nebo někoho jiného v řetězci). Navíc by to bylo proti zásadě účinku smlouvy pouze na smluvní strany (smluvního společenství zájmu).

Značný počet zúčastněných stran a řada členských států má za to, že přímá odpovědnost výrobců by byla značnou zátěží pro podniky, jelikož výrobci by museli vyvinout systémy, které by se zabývaly stížnostmi, a zajistit finanční krytí nákladů vyplývajících z takovéto odpovědnosti. Nicméně členské státy, které již přímou odpovědnost výrobců zavedly, a menšina zúčastněných stran nesdílí tyto názory a zdůrazňují, že směrnice již stanoví zodpovědnost výrobců v článku 4. Podle jejich názoru jsou navíc případy, kdy je přímá odpovědnost výrobců uplatňována v praxi, tak vzácné, že nepředstavují pro podniky skutečnou zátěž.

15. ZÁVĚRY

Existence rozdílných režimů přímé odpovědnosti výrobců představuje potenciální problém pro vnitřní trh. Komise však v současné fázi není schopna vyvodit konečné závěry. Neexistují

dostatečné důkazy pro stanovení, zda nedostatečná právní úprava v EU, pokud jde o přímou odpovědnost výrobců, negativně ovlivňuje důvěru spotřebitelů ve vnitřní trh. Z těchto důvodů se Komise rozhodla nepředkládat žádný návrh a dané téma dále zkoumat v kontextu zelené knihy.

PŘÍLOHA I

Přehled vnitrostátních prováděcích opatření jednotlivých členských států

Členský stát	Prováděcí opatření, o kterých byla Komise informována do1. dubna 2006	Datum, kdy předpis vstoupil v platnost
Österreich	Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch (ABGB), konsolidiert durch das "Gewährleistungsrecht-Änderungsgesetz" BGBl. Nr. 48/2001, Teil I, 08/05/2001, p. 1019 Konsumentenschutzgesetz (KSchG), BGBl 1979/140	1.01.2002
Belgique	Loi relative à la protection des consommateurs en cas de vente de biens de consommation, référence de publication du 21/09/2004, page: 68384-68388, num.: Moniteur Belge Entrée en vigueur : 01/01/2005	1.05.2005
България	Закон за защита на потребителите, публикуван в Държавен вестник бр. 99 от 9.12.2005 г.	10.06.2006
Kypros	Ο περί Ορισμένων Πτυχών της Πώλησης Καταναλωτικών Αγαθών και των Συναφών Εγγυήσεων Νόμος του 2000. (N. 7(I)/2000)	28.01.2000
Česká republika	Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník ve znění zákona č. 367/2000 Sb., Coll.Laws (CZ) 200 No 99 Zákon č. 22/1997 Sb. o technických požadavcích na výrobky ve znění zákona č. 226/2003 Sb. Zákon o obecné bezpečnosti výrobků č. 102/2001 Sb.	1.01.2001
Danmark	Lovbekendtgørelse nr. 237/2003 om køb	28.03.2003
Eesti	Tarbijakaitseseadus, Riigi Teataja 1994, No.12, p. 13 Võlaõigusseadus, Riigi Teataja 2002, No. 53, p. 336	15.04.2004
Suomi	Kuluttajansuojalaki 20.1.1978/38	Informace chybí

France	Code de Consommation, Loi n° 89-421 du 23 juin 1989 relative à l'information et à la protection des consommateurs ainsi qu'à diverses pratiques commerciales Ordonnance n. 2005-136 du 17 février 2005 relative à la garantie de la conformité du bien au contrat due par le vendeur au consommateur.	18.02.2005
Deutschland	Bürgerliches Gesetzbuch (BGB), BGBl. I 2002, 42 Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch, BGBl. I 1994, 2494 Produkthaftungsgesetz (ProdHaftG), BGBl. I 1989, 2198 Zivilprozessordnung (ZPO) BGBl. I 1950, 533	1.01.2002
Ellás	Nomos 2251/94 Prostasia ton katanaloton, FEK A' 191/16.11.1994 ΑΣΤΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ, Α –151/1946	21.08.2001
Magyarország	1959. évi IV. törvény a Polgári Törvénykönyvről 151/2003. (IX. 22.) Korm. Rendelet az egyes tartós fogyasztási cikkekre vonatkozó kötelező jótállásról, Magyar Közlöny 2003/109 (X. 22.) 1997. évi CLV tv. A fogyasztóvédelemről, Magyar Közlöny 1997/119. (XII.23.)	1.07.2003
Ireland	European Communities (Certain Aspects of the Sale of Consumer Goods and Associated Guarantees) Regulation 2003, S.I. no. 11 of 2003	22.01.2003
Italia	Decreto Legislativo 6 settembre 2005, n. 206 "Codice del consumo, a norma dell'articolo 7 della legge 29 luglio 2003, n. 229 ex Decreto Legislativo 2 febbraio 2002, n. 24 "Attuazione della direttiva 1999/44/CE su taluni aspetti della vendita e delle garanzie di consumo"	23.10.2005
Latvija	Patērētāju tiesību aizsardzības likums, Latvijas Vēstnesis 1999 No. 104/105	Informace chybí
Lietuva	Lietuvos Respublikos Civilinis Kodeksas, Valstybės Zinios 2000, 6d, Nr. 74 Lietuvos Respublikos Vartotojų Teisių Gynimo Įstatymas, Valstybės Zinios 2004 72-2496	30.04.2004

Luxembourg	Loi du 21 avril 2004 relative à la garantie de conformité due par le vendeur de biens meubles corporels, Mémorial 2004 No. 60 Loi du 25 août 1983 relative à la protection juridique du consommateur, Mémorial 1983, p. 1494	1.01.2005
Malta	Att dwar l-Affarijiet tal-Konsumatur Kapitlu 378 tal-Ligijiet ta' Malta, L.M. 2002, 378	15.10.2002
Nederland	Burgerlijk Wetboek, Boek 7, Titel, Stb (NL) 2004, no. 553	1.05.2003
Polska	Ustawa z 27 lipca 2002 r. o szczegółowych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego	1.01.2003
Portugal	Decreto-Lei n.º 67/2003, de 8 de Abril, Diário da República, I Série-A, n.º 83, 2003.04.08, pp. 2280 et ss. Código Civil (aprovado pelo Decreto-Lei n.º 47 344, de 25 de Novembro de 1966)	9.04.2003
Romania	Lege privind vânzarea produselor şi garanţiile asociate acestora no. 449/2003 (O.J. 812/18.11.2003)	1.01.2007
Slovenska republika	Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov Zákon č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov Zákon č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení neskorších predpisov	Informace chybí
Slovenija	Zakon o varstvu potrošnikov (ZVPot), UL RS (Uradni list RS) 20/1998 (25/1998 – popr.), UL RS (Uradni list RS) 23/1999, 110/2002, 51/2004	Informace chybí
España	Ley 23/2003, de garantías en la venta de bienes de consumo, BOE, No. 165, 11.07.2003, p. 27160 et seqq	11.09.2003
Sverige	Konsumentköplag (1990:932) ändrad genom SFS 2002:587, SFS Lag 1990 No. 932	1.07.2002
United Kingdom	Sale of Goods Act 1979 Supply of Goods (Implied Terms) Act 1973 Supply of Goods and Services Act 1982 The Sale and Supply of Goods to Consumers Regulations 2002	31.03.2003

PŘÍLOHA II

PŘEZKOUMÁVANÉ SPOTŘEBITELSKÉ SMĚRNICE

Směrnice Rady 85/577/EHS ze dne 20. prosince 1985 o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených mimo obchodní prostory, Úř. věst. L 372, 31.12.1985, s. 31.

Směrnice Rady 90/314/EHS ze dne 13. června 1990 o souborných službách pro cesty, pobyty a zájezdy, Úř. věst. L 158, 23.6.1990, s. 59.

Směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách, Úř. věst. L 95, 21.4.1993, s. 29.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/47/ES ze dne 26. října 1994 o ochraně nabyvatelů ve vztahu k některým aspektům smluv o nabytí práv k dočasnému užívání nemovitostí, Úř. věst. L 280, 29.10.1994, s. 83.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES ze dne 20. května 1997 o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených na dálku, Úř. věst. L 144, 4.6.1997, s. 19.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/6/ES ze dne 16. února 1998 o ochraně spotřebitelů při označování cen výrobků nabízených spotřebiteli, Úř. věst. L 80, 18.3.1998, s. 27.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/27/ES ze dne 19.05.98 o žalobách na zdržení se jednání v oblasti ochrany zájmů spotřebitelů, Úř. věst. L 166, 11.06.1998, s. 51.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES ze dne 25. května 1999 o některých aspektech prodeje spotřebního zboží a záruk na toto zboží, Úř. věst. L 171, 7.7.1999, s. 12.